

Plaats

Uiterwaardengebied van Deventer (Ossenwaard, Zandweerdplas).

Probleem

Onbekendheid bij burgers (schoolkinderen) over nut en noodzaak van meer ruimte voor de rivier maken

Oplossing

Veldwerkexcursie in uiterwaarden, met nadruk op beleving en ontdekking van het gebied, de planten, dieren en maatregelen die binnen 'Ruimte voor de Rivier' genomen zijn. Expeditie Uiterwaard is een lesprogramma voor groep 7-8 van het primair onderwijs.

Randvoorwaarde

Inzet van begeleiders vanuit school.

Looptijd

Ontwikkeling: voorjaar 2011
Implementatie: najaar 2011-
najaar 2014

Resultaat

Bewustwording bij leerlingen (en leerkrachten en begeleiders) van de noodzaak van maatregelen nemen om meer ruimte voor de rivier te maken. Waardering van een bijzonder gebied, dat betekenisvol is voor de stad.

Contactinformatie

Maike Nelissen, projectleider
m.nelissen@ulebelt.nl

Stichting de Ulebelt
Maatmansweg 3
7425 NC Deventer
0570-653437
www.ulebelt.nl
info@ulebelt.nl

Expeditie Uiterwaard

Achtergrond

Water is een actueel thema; in Deventer herinnert iedereen zich nog wel de hoogwaterstanden van januari 2011. Het thema water raakt aan onderwerpen als waterbeheer, waterbewustwording, waterveiligheid, klimaatbestendigheid, waterbeleving. Water is een aansprekend en uitdagend onderwerp voor kinderen. Deventer heeft als stad aan de IJssel een rijke historische band met de rivier. Met de inmiddels uitgevoerde ingrepen rondom veiligheid en wateroverlast (Ruimte voor de Rivier), is er veel veranderd in en rond de IJssel. Met Expeditie Uiterwaard leren kinderen waarom er ruimte voor de rivier is gemaakt. Ze maken kennis met de rivier, de uiterwaarden en leren met hoofd en handen over het hoe en waarom van de rivier en de geplande ingrepen. Ruimte maken voor de Rivier: om het probleem van de flessenhals ter hoogte van het historische stadsfront op te lossen, zijn over een totale lengte van circa 10 kilometer zes grote nevengeulen gegraven. Het Deventer project aan de IJssel maakt deel uit van het landelijke programma Ruimte voor de Rivier. Er zijn in totaal zes nevengeulen gegraven, die zorgen voor een lagere hoogwaterstand op de IJssel en een snellere afvoer in tijden van hoogwater.

Uitdaging

De maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier zijn vrij ingrijpend in de ogen van veel burgers. Waterschap Groot Salland en Waterschap Veluwe hebben de Ulebelt gevraagd om een onderwijsprogramma te realiseren, waarin de problematiek van Ruimte voor de Rivier centraal zou staan. Doelgroep van de opdracht is groep 7-8 van het basisonderwijs in Deventer. Om hier meer informatie over te geven en kinderen ook de waarde van dit gebied te laten beleven, is het programma Expeditie Uiterwaard ontwikkeld.

Leren met handen,
voeten en hart.

Rol van de Ulebelt

Voor dit project heeft de Ulebelt een veldwerkexcursie ontwikkeld, waarin beven en onderzoeken van de uiterwaarden centraal staan. De uitgangspunten van het lesprogramma:

- Voor de leerlingen is het lesprogramma leuk en leerzaam
- Het thema Ruimte voor de Rivier is tastbaar en zichtbaar voor kinderen
- De opzet is laagdrempelig voor drukbezette leerkrachten: de voorbereidende les is kant-en-klaar en de excursie wordt begeleid door een deskundige gids
- Sluit aan bij behoeften van leerkrachten
- Veldwerk is een essentieel onderdeel van het lesprogramma, waarbij horen-zien-voelen centraal staan.
- Via uitdagende werkvormen leren de kinderen spelenderwijs

Dit project sluit aan bij kerndoel 48: Kinderen leren over de maatregelen die in Nederland genomen worden/werden om bewoning van door water bedreigde gebieden mogelijk te maken.

Tijdens de les in de klas staan groeps gesprekken centraal. In het veld gaan kinderen met opdrachtkaarten aan de slag, pen en papier is niet nodig. Leerkracht kiest zelf voor een verwerkingsopdracht achteraf.

Rol van overige partners

De Ulebelt werkt in dit project nauw samen met Waterschap Groot Salland, IVN Deventer, en Stichting IJssellandschap als terreinbeherende organisatie. Het project is mede mogelijk gemaakt door de provincie Overijssel.

Resultaten

In de looptijd van het project zijn zo'n 2.000 leerlingen meegenomen op Expeditie. De kerngegevens van dit project:

77 expedities in totaal, met 30 verschillende scholen. 16 scholen deden eenmalig mee; 8 scholen twee jaar en 6 scholen drie jaar. 29 scholen uit Deventer en eentje uit Olst. Er zijn ruim 300 begeleiders (hulpouders) mee geweest op Expeditie (en die hebben ook veel geleerd!)

IJsselgidsen: groep van negen enthousiaste en deskundige natuurgidsen met een warm hart voor de IJssel, allen woonachtig in Deventer en vaak dicht bij IJssel, die hele project hebben meegedraaid.

De Expedities hebben t/m juni 2014 in de Ossenwaard plaatsgevonden, de laatste expedities vonden plaats ten zuiden van de Zandweerdplas.

Vervolg

Ondanks het duidelijk gecommuniceerde einde van het project, in najaar van 2014, meldden zich toch weer nieuwe scholen voor een Expeditie, voor het voorjaar van 2015. Gelukkig is er in 2015 besloten door het Waterschap Grot Salland (inmiddels: Waterschap Drents Overijsselse Delta), om een vervolgproject te starten vanaf schooljaar 2015-16. De belangstelling blijft onverminderd groot.

Conclusies en aanbevelingen

Deze vorm van belevingsonderwijs biedt de leerlingen een onvergetelijk ervaring op, die ze niet licht zullen vergeten. De noodzaak van de maatregelen van Ruimte voor de Rivier, hebben zich aan den lijve bewezen bij de kinderen. De inzet van betrokken natuurgidsen, die zelf ook een band hebben met de rivier, is een groot succes gebleken. Het project is goed over te nemen door andere uiterwaardengebieden, waar deze problematiek van Ruimte voor de Rivier speelt.